

Tractatus seu notitia S. Rotae romanae: deux traités inédits sur la procédure de la S. Rote romaine, publiés avec la traduction, notes et compléments divers, Doornik-Rome, 1961; — A. SCHILLINGS, *Matricule de l'université de Louvain*, dl. V, Brussel, 1962-1967, 451, nr. 72; — C. LEFEBVRE, *Rote Romaine* (Tribunal de la Sainte), in: *DDC*, 7, Parijs, 1965, kol. 742-771; — F. GOOLE & P. SEVERIJNS, [Limburgse Familiewapens], Mathys, in: *Het Belang van Limburg*, 21 april 1973; — J. GROMMEN, *De buitenbank van Bilzen, een oppergerecht van het graafschap Loon (tweede helft van de 18de eeuw)*, in: *Het Oude Land van Loon*, 32, 1977, 191-232; — M. TOCCI, *Il Diario di Jacob Emerix de Matthis Decano della Sacra Romana Rota*. (Jus Nostrum. Studi e testi pubblicati dall'Istituto di Storia del Diritto Italiano, dell'Università di Roma, 2a Serie, 2), Napels, 1982; — B. DE GROOF, *Vlaamse wegen leiden naar Rome: schets van de Zuidnederlandse kolonie te Rome in de 17e eeuw*, (Onuitg. licentieverhandeling, KUL), Leuven, 1987, 61-62; — F. RAINIERI ed., *Biographisches Repertorium der Juristen im Alten Reich, 16-18. Jahrhundert*, (Studien zur Europäischen Rechtsgeschichte, 35), Frankfurt am Main, 1987, 293-294; — A. GNAVI, *Carriere e Curia romana: l'uditorato di Rota (1472-1870)*, in: *Mélanges de l'École Française de Rome. Italie et Méditerranée*, 106/1, 1994, 161-202; — H. HOBERG & J. METZLER, *Inventario dell'Archivio della Sacra Romana Rota (Sec. XIV-XIX.)*, Rome, 1994, 22, 78-79, 91, 107-112, 203; — M. VERWEIJ, *De Santa Maria dell'Anima te Rome. Bezoekersgids*, Rotterdam, 2003, 42; — B. INDEKEU, *Drie „Limburgers” op een keizerlijke auditorszetel in de Rota (Rome, 17de eeuw)*, in: *Limburg-Het Oude Land van Loon*, 83, 2004, 229-243; — B. INDEKEU, *Matthijs*, in: *Biographisches-Bibliographisch Kirchenlexikon*, 24 (2005), 1064-1071.

Voor de diverse pauselijke rechtbanken, zie: N. DEL RE, *La Curia Romana. Lineamenti storico-giuridici*, (Sussidi eruditi, 23), Rome, (3de uitg.), 1970.

Bruno INDEKEU en Leopold WINCKELMANS

MIGEM, Emile Pierre Julien van, sportman en handelaar.

Emile van Migem werd op 23 februari 1865 geboren in Antwerpen, als zoon van Emile (†juli 1898), en overleed, eveneens in Antwerpen, op 27 juni 1927. Zijn eerste huwelijk met Irma Coosemans (1866-1890) bleef kinderloos. Hij hertrouwde in 1895 met Hortensia Segers. Uit dit huwelijk werden drie kinderen geboren.

Van Migem was een typische vertegenwoordiger van de gegoede, liberale, Frans-talige en op technisch vlak sterk vooruitstrevende Antwerpse burgerij. Als kind beoefende hij toen traditionele sporten als schaatsen en paardrijden. De organisatie

Emile van MIGEM, oprichter en medeoprichter van vele sportclubs, waaronder de Belgische Wielerbond (1882), een automobiellclub (1897) en van een luchtvaartclub (1908) (foto: verzameling auteur).

van enkele wielervedstrijden in diverse Europese hoofdsteden kwam in 1869 voor hem te vroeg. Even leek op dat moment de fiets een gevestigde waarde te worden. De Antwerpse gemeenteraad stelde zelfs een verkeersreglement op voor de 'trapwagentjes', maar dat jaar bleef het bij een voorbijgaand modeverschijnsel. Ook de eerste poging om in Antwerpen een *veloclub* te stichten bleef in 1877 zonder praktisch resultaat. In 1876 zagen Emile en zijn jongere broer Arthur een vergeten houten fiets in een winkelkelder. Ze konden hun vader overhalen het tuig te kopen en gingen ermee oefenen op de huidige Amerikalei, toen een bouwplaats. Samen met een aantal vrienden leerden ze hoe het rijtuig te hanteren. Pas twee jaar later kon één van die vrienden eveneens een fiets op de kop tikken.*

In die periode volgden de technische verbeteringen aan de fiets elkaar snel op. In 1880 kreeg Van Migem zijn eerste *hoge bi*, een metalen fiets met hoog voorwiel.

Die ruilde hij een jaar later in voor een type met kogellagers. Het werd gemakkelijker om (ingevoerde) fietsen in de handel te vinden, al bleef de kostprijs ervan hoog. De berijders waren bijna uitsluitend jonge mannen uit de geboede, liberale burgerij. In 1882 richtten de Van Migems de Antwerp Bicycle Club (ABC) op. Emile was dat jaar ook betrokken bij de stichting van de Belgische Wielrijdersbond (BWB). Van 1883 tot 1886 was hij als wielrenner actief, met als belangrijkste overwinning het Belgisch wegwedstrijd over 100 km, in een tijd van 4u35, met een machine van 22 kilo, uitgerust met volle rubberbanden.

Tijdens de volgende jaren vervulde Van Migem diverse functies in de ABC en de BWB en nam ook met succes deel aan schutterswedstrijden. Hij speelde een actieve rol bij de organisatie van de Antwerpse Wereldtentoonstelling in 1885, waar hij ervoor zorgde dat de fiets er aan bod kwam. Een jaar later werd in het tentoonstellingspark de eerste permanente wielervedstrijd van België gebouwd. Vanaf 1883 organiseerde de ABC ook een opvallende wielervedstrijd in Antwerpen. Dat de ouders van de jonge ABC-ers prominente personen waren opende veel deuren. In de jaren negentig werd Van Migem erevoorzitter van Antwerp Football Club. Voetbal was toen niet bepaald populair, maar Van Migem had ervoor gezorgd dat de club kon spelen op het middenplein van de velodroom, die in 1894 geopend was in de Antwerpse wijk Zurenborg. Hij was één van de belangrijkste aandeelhouders van de velodroom.

Vanaf 1890 werd het bezit en gebruik van een fiets gemeengoed. Van Migem verlegde zijn blik naar nieuwere technische snuffjes, eerst de auto en later het vliegtuig. In 1897 was hij de eerste Antwerpse bezitter van een Dijon-Bouton-driewieler en van een Decauville. Een jaar later werd in zijn kantoor de Automobile Club Anversoise opgericht, met Van Migem als één van de weinige niet-adellijke leden. Op hetzelfde adres werd ook de eerste Antwerpse autogarage gevestigd (1898), met fietsenhandelaar Constant vanden Broeck als actieve en Van Migem als stille venoot, die voor het startkapitaal zorg-

de. Beroepshalve had hij de vaderlijke kantzak overgenomen, maar waar hij zich in akten van 1894 en 1898 nog voorstelt als 'industrial' vermeldt hij in 1899 'rentier'. Van Migem was in 1908 één van de initiatiefnemers van de Aéro Club d'Anvers en leidde een jaar later een grote vliegmeeting in St.-Job-in-'t-Goor.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog zorgde Van Migem er eveneens voor dat jonge vrijwilligers zich via Nederland bij het Belgische leger achter het IJzerfront konden voegen. Ook zijn eigen zonen namen dienst. De jongste zoon, Fernand, keerde met een gebroken gezondheid terug, kwijnende weg en overleed in 1926. Zijn vader volgde hem geen vol jaar later in het graf.

Lit: W. SCHEPMANS, Geschiedenis onze maatschappijen, Antwerpen, 1925; — J. VAN LANDEGHEM e.a., 75 jaar sport in Antwerpen en Limburg, Antwerpen, 1971, 97-98; — K. MORTELMANS, De wielersport te Antwerpen tot 1914, in: *Sporta*, jg. 38/2, 1984, 45-48; — K. MORTELMANS, 100 jaar wielersport in de provincie Antwerpen, Geel, 1990, 18-21 en 33; — K. MORTELMANS, Vlaanderen op twee wielen, Antwerpen-Baarn, 1991, 22-28 en 55.

Koen MORTELMANS

MISSOTTEN, Omer Frederik, directeur-generaal bij het ministerie van tewerkstelling en arbeid.

Geboren in Westrozebeke op 16 september 1910 als oudste zoon in het gezin met drie kinderen van Libor Missotten (Landegem 1869-Anderlecht 1928), stationschef van de NMBS, en van Irma van Acker (Eernegem 1882-Roeselare 1975). Hij huwde met Marie-Jeanne de Braekeleer (Anderlecht 28 augustus 1910-Kortenbergh 11 december 1974). Het gezin had een dochter Annie, lerares in het middelbaar onderwijs, gehuwd met Koenraad de Vriese, burgerlijk ingenieur. Hij overleed in Dilbeek op 24 augustus 1989.

Door de oorlogsomstandigheden in West-Vlaanderen moest Omer, nauwelijks vier, met het hele gezin vanuit Westrozebeke vluchten naar het departement Seine-Maritime (F) tot na de oorlog in 1919. Toen werd Libor Missotten tot stationschef benoemd in Stasegem bij Harelbeke. Omer volgde de moderne humaniora ten dele in het St.-Jozefscollege in Tielt en